

mindre Ciere i Kjøbstæderne. Saaledes som Vædringsforslaget under Nr. 4 af det ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgkreds (Ville) med flere nu foreligger, vil jeg anse det for rigtigt at vedtage det. Jeg kunde ikke anse det for rigtigt, at Administrationen baade skulde udnævne Formanden for Bestyrelsen og et af Medlemmerne, men jeg erkjender, at de Betragtninger, som kom fra det ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgkreds, i Virkeligheden have en hel Del for sig, og at det navnlig vil blive Tilfældet, at Regjeringen kommer til at staa noget tvungent med Hensyn til Spørgsmaal om Billigheden af Formanden, idet han — som den egenlige Sværkætter af Foretagendet — faar en saadan Stilling, at Regjeringen neppe til enhver Tid gjennem ham kan vente at faae et tilstrækkeligt Indseende med Forretningernes Gang eller en tilstrækkelig Indflydelse paa denne. Ligeoverfor de Pligter, Statskassen overtager, ligeoverfor den Pligt, Administrationen maa søle, at den har, idet den har bragt noget Nyt i Gang, anser jeg det for rigtigt, at man giver Administrationen en stærk Indflydelse paa Bestyrelsens Sammensætning. Det vil den efter min Mening faae ved Vedtagelsen af Vædringsforslaget Nr. 4, og jeg anbefaler derfor dette.

Lb. Nielsen: Jeg maa meget paastjønne de Udtalelser, der kom fra det ærede Medlem fra Odense Amts 1ste Valgkreds (Koch), hvem jeg betragter som en af Kalsmændene for Kjøbstædernes Interesser, skjøndt jeg jo vel veed, at Afstillelse mellem Kjøbstad- og Landbointeresser skal og bør der ikke være imellem os. Vædringsforslaget under Nr. 1 med den ærede Ministers Underændring forekommer mig ikke at være ganske billigt ligeoverfor Kjøbstæderne, idet nemlig hele denne Sags Skjæbne og de Dverveielser, der er Tale om, ville blive noget foregrebne derved. Ærede Medlemmer ville maasse have lagt Mærke til, at Centralforeningen for Industri og Haandværk blandt Andet vil tage hele denne Sag under Dverveielse ved sit første Møde. Det forekommer mig desuden underligt at stille Kjøbstæderne saaledes, at man siger til Husene paa Kjøbstadjord: I maa komme med, vel at mærke, naar I have tilstrækkelig Jord dertil, samtidig med, at man medtager jordløse Huse kun paa Landet. Som jeg tidligere har udtalt, har jeg naturligvis ikke Noget imod et saadant Forslag, men det forekommer mig dog at være ubilligt mod Kjøbstæderne, naar man i samme Dieblit siger til dem, at det for deres Bekommende kun gælder om Huse med Jord. Naar man derfor holder paa, at Kjøbstad og Land skulle behandles ens, kan jeg ikke se Andet, end at det vil være baade i den samlede Dverveielses Interesse og i Interesse af Ligestillelsen mellem Huse paa By- og Landgrund at forkaaste baade Vædringsforslaget og Underændringsforslaget. Jeg forstaa heller ikke den ærede Ministers Udtalelse

saaledes, at det vil volde Banffeligheder ligeoverfor ham, og han har jo heller ikke anbefalet det i sit oprindelige Forslag. — Vædringsforslag Nr. 4 kan jeg ikke stemme for. Jeg skal først bemærke, at det vilde lyde besynderligt i Loven, naar der kom til at staa i Litera i, „at det i Statuterne er bestemt, at Valget af Formanden for Bestyrelsen godkjendes af Indenrigsministeren, at et Medlem af Bestyrelsen udnævnes af Indenrigsministeren, at den ene af Revisorerne udnævnes af Indenrigsministeren“ osv. Det nævnes altsaa 3 Gange i Rab; det støder min sproglige Sands. (Udfrydelse). Ja, jeg tror, at det maa støde Enhver, som har Die for Sproget, men det kunde man maasse finde sig i. Jeg har imidlertid imod i den Grad at gjøre Foreningen til en Statsanstalt, som det derved vilde blive Tilfældet. Den skal dog udgaa fra det private Initiativ, og det er min Dverveisning, hvad der ogsaa er udtalt fra anden Side, ogsaa af den ærede Minister, at Staten sandsynligvis ikke kommer til at lide noget Tab. Statens Stilling bør kun være kontrollerende, men den er kontrollerende nok, naar Bestyrelsens Formand godkjendes, og en af Revisorerne vælges af Ministeren. Der kan jo komme en Indenrigsminister, som ikke har et godt Die til disse Foreninger — hvem indestaar for, at en saadan ikke kan komme — og maasse heller ikke til den fungerende Formand, og han kan da indsette en Bestyrer, som kan være saare ubehagelig for Foreningerne og fortrædige dem meget. Vilde vi have en Statsanstalt, var det en anden Sag, da kunde man være gaaet ind paa Forslaget ifjor om Statslaan, saaledes, at Ministeriet udnævnte det Hele. Efter dette Vædringsforslag vil det faktisk blive saaledes, at Ministeriet vil komme til at styre Foreningerne, men da Sagen dog skal udgaa fra privat Initiativ, kan jeg ikke stemme for dette Forslag. Det gjør mig paa en Maade Ondt, at den ærede Minister tiltraadte den; men da han ikke har stillet det oprindeligt, kan han vel ikke have Noget imod, at det forkaastes. Som Stillingen nu er, skulle disse Kreditforeninger være private Anstalter, kontrollerede af Staten, og det tilstrækkelige Kontrolapparat er her tilstede, hvad der baade er erkjendt af Ministeren og det andet Thing; lad os derfor ikke gribe videre ind og omtrent gjøre det til en Statsanstalt.

Hvad Lovforslaget i sin Helhed angaar, der jo ogsaa foreligger til Forhandling, finder jeg ingen Anledning til at udtale mig vidtløftig om det, da det jo er stet under de foregaaende Behandlinger. Jeg skal blot gjøre et Par Bemærkninger. Jeg tror nok, at der paa den ene Side er en Frygt tilstede, der vil vise sig ugrundet, og at der paa den anden Side hist og her næres overdrevede Forventninger; jeg vil gjerne advare især imod de sidste. Det er mig ikke ubekjendt, at der er Husmænd, og det endda ikke af de mindst oplyste,